

T. 8/20

I WIEDZY O REGIONIE
ul. Warszawskiej 12a
21-500 Biała Podlaska
tel. (083) 343-61-11

Ze Szkolnej Ławy

Rok VII Numer 3

Październik 2002

ZŁOTE MYŚLI

Kultura serca jest podstawą kultury człowieka. Jeśli komuś jej brakuje, temu brakuje jakiegokolwiek kultury. Jeżeli marzysz o pracy, która przyniesie Ci tylko pieniądze, a żadnej przyjemności, będziesz najbiedniejszym z ludzi. Dlaczego skowronek tak wesoło śpiewa pod niebem? Bo nie musi płacić komornego. Patrz w niebo i śpiewaj, bo dla Ciebie słońce też świeci za darmo.

CIEKAWOSTKI

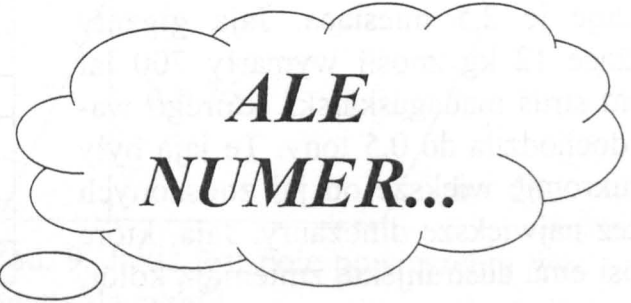
Woda różana olejek migdałowy są wynalazkami perskimi. Natomiast, tusz, lakier do włosów i paznokci są wymysłami Chińczyków. Polki przygotowywały bielidło z utłuszczonego korzenia ziela żmijowca, zmieszanego z alkoholem różanym.

*

Francuski urzędnik stanu cywilnego stanowczo odmówił małżeństwu włoskiego pochodzenia, nadania córeczce imienia „Fiat”. Zaproponował imię Mercedes. Też motoryzacyjne i w dodatku stare, żeńskie imię hiszpańskie.

KONKURS – „MARSZAŁEK W MOJEJ WYOBRAŹNI”

Piłsudski to jeden z najwybitniejszych Polaków. Był przedstawicielem pokolenia, które przyszło na świat w niezwykle trudnym okresie, po klęsce powstania styczniowego, kiedy zostały zaprzepaszczone nadzieje na odzyskanie własnego, niepodległego państwa. Piłsudski zaliczał się do "niepokornych", tych, którzy nie zwątpili w niepodległą ojczyznę. Walce, najpierw o niepodległość Polski, a potem o jej utrzymanie, poświęcił całe swoje dorosłe życie. Piłsudski jest bohaterem niezliczonych utworów, pisanych prozą i wierszem. Jego portrety malowali wybitni polscy artyści, tacy jak Julian Fałat, Wojciech Kossak, Jacek Malczewski.

ALE
NUMER...

Dołącz do nich i Ty! Namaluj w edytorze grafiki "Paint" portret Marszałka Piłsudskiego. Pracę na dyskietce oddaj do 15.11.02r. koleżance Kasi Banaszczuk (kl. VI). Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi w końcu listopada 2002r. na apelu szkolnym.

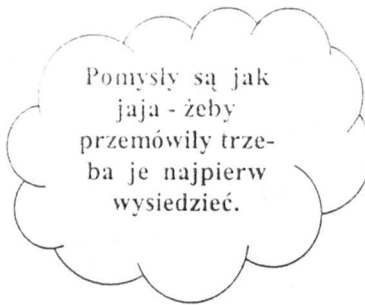
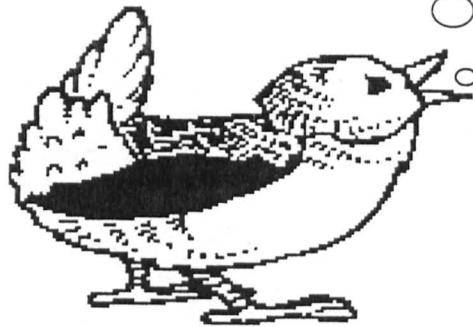
Powodzenia

JAJO - SUPERWYNAŁAZEK NATURY

Jajo ze skorupką, błoną pergaminową, białkiem i żółtkiem pojawiło się w karbonie, czyli 300-sta mln lat temu. Jaja mogą być różne, jedne mają miękką skorupkę (zaskroniec), inne twardą (łabędź). Mogą być okrągłe, owalne, spiczaste, nakrapiane, białe, brązowe nawet czarne. Ale to nie jest najważniejsze! Najważniejsze jest to, że jajo jest superwynałazkiem natury, dzięki któremu gady mogły się raz na zawsze rozstać z wodą. Jaja płazów są pozbawione skorupki. Z wynalazku gadów skorzystały ptaki, które się od nich wywodzą. Największe jaja znosi struś. Każde z nich waży 1,5kg. Samiczka znosi

ok. 10 jaj. Najmniejsze jaja składa koliber. Ich waga stanowi piątą część wagi samiczki, czyli około 0,35g. Natomiast kiwi jest ptakiem wielkości kury. Znosi rekordowo duże jaja - około 450g każde. Samica znosi tylko jedno jajo i wysiaduje je 2,5 miesiąca. Jaja giganty ważące 12 kg znosił wymarły 700 lat temu struś madagaskarski, którego waga dochodziła do 0,5 tony. Te jaja były dwukrotnie większe od jaj znoszonych przez największe dinozaury. Jaja, które znosi emu australijskie zmieniają kolor. Na początku są matowe i zielone, po kilku dniach robią się czarne. Kura znosi prawie 300 jaj w ciągu roku.

Pewnej grupie jaj w inkubatorze puszczone z magnetofonu piosenkę „Jingle Bells”. Gdy wykluły się z nich pisklęta podążyły za sztuczną kwoką z której wydobywał się ten utwór. Z tego wniossek: „Jaja są bardzo naiwne!”.

Pomyślała jak jaja - żeby przemówiły trzeba je najpierw wysiedzieć.

NA WESOŁO

- Czy chory jadł dziś rosół?
- Jadł.

- Z apetytem?
- Nie, z makaronem.

*

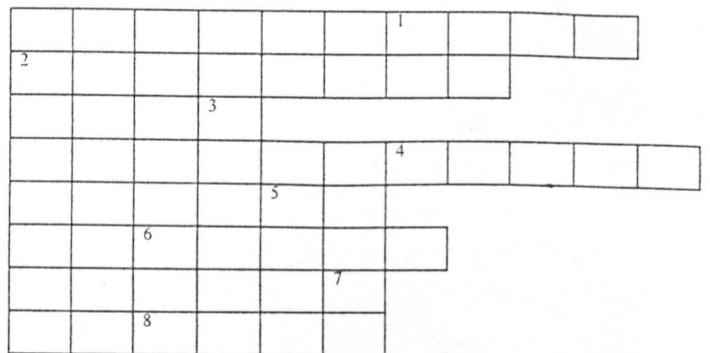
Pan Iksiński wraca z wędkowania i pyta szeptem żonę:

- Kot w domu?

- Wchodź spokojnie, już mu kupiłam mrożonego dorsza.

KRZYŻÓWKA - STAROŻYTNY WSCHÓD

Poziomo: nazwa pisma staroegipskiego; sieć nawadniająca; jeden z bogów egipskich; między Tygrysem a Eufratem; pan Egiptu; na nim pisali Egipcjanie; zbiór ksiąg świętych; zbiór praw np. Hammurabiego.

Hasło:

1	2	3	4	5	6	7	8

ŚMIEJ SIĘ W SZKOLE

Kogut przyjechał do miasta. Zatrzymał się przed sklepem w którym pieką się kury na rożnie i myśli sobie:

- No ładnie! Karuzela. Solarium, to dlatego we wsi nie ma z kim pogadać!!!

**Śmiech to
zdrowie**

Starzec pyta kobietę na przystanku:

- Przepraszam, jaki to autobus?
- Czerwony – odpowiada kobieta.
- A dokąd?
- Do połowy.

* * *

Policjant podchodzi do dwóch mężczyzn i mówi:

- Dowody proszę.

Na to jeden z nich:

- Ale ja nie umiem pływać!

* * *

Przychodzi baba do lekarza i mówi:

- Śnią mi się postacie

z „Gwiezdných wojen”...

- Kiedy to się zaczęło - pyta lekarz.

- Dawno, dawno temu w odległej galaktyce ...

GDYBY SPRAWDZIAN BYŁ DZIŚ

PYTANIA DLA UCZNIÓW KLASY VI

(I NIE TYLKO)– CIĄG DALSZY

We wrześniowym numerze zamieściliśmy pierwsze cztery pytania z przykładowego sprawdzianu kończącego szkołę podstawową. Teraz czas na kolejne zagadnienia.

Zad. 5. Na tabliczce przy wybiegu lwów było napisane, że samce lwów śpią do 22 godzin dziennie. Jaka to część dnia?

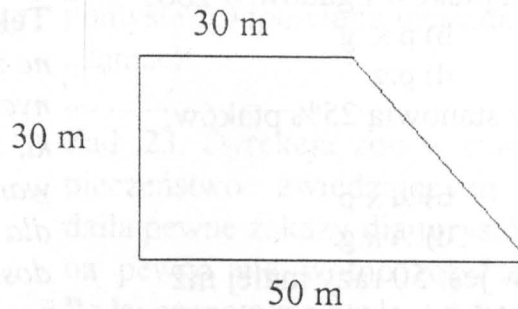
- a) $\frac{3}{4}$
- b) $\frac{11}{12}$
- c) $\frac{10}{12}$
- d) $\frac{13}{12}$

Zad. 6. Niektóre ptaki wędrowne orientują się nocą według gwiazd. Jak nazywa się gwiazda, która wskazuje kierunek północny?

- a) Gwiazda Polarna
- b) Gwiazda Wierc
- c) Gwiazda Poranna czarna
- d) Mały Wóz

Tekst II. W zeszłym roku dyrekcja poznańskiego ogrodu zoologicznego postanowiła rozpocząć budowę nowego wybiegu dla tygrysów. Wybieg ma

mieć kształt trapezu. Obok znajduje się jego schemat.

Zad. 7. Jaką powierzchnię będzie miał nowy wybieg tygrysów?

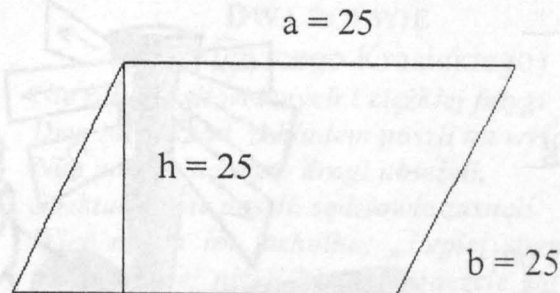
- a) 1200 m^2
- b) 900 m^2
- c) 1500 m^2
- d) 1400 m^2

Zad. 8. Plan zoo wręczany zwiedzającym przy wejściu jest sporządzony w skali 1:500. Jeśli na planie pomiędzy wybiegiem słoni a wybiegiem żyraf jest 10 cm, to jaka to odległość w rzeczywistości?

- a) 5 m
- b) 50 m
- c) 500 m
- d) 5000 m

Polecenie do zad. 9 i 10

Wybieg dla żyraf ma kształt równoległoboku o wymiarach podanych na rysunku.

Zad. 9. Jakie jest pole powierzchni wybiegu dla żyraf?

- a) 250 m^2
- b) 375 m^2
- c) 325 m^2
- d) 150 m^2

Zad. 10. Ile metrów siatki jest potrzebne, aby ogrodzić wybieg dla żyraf?

- a) 80 m
- b) 60 m
- c) 100 m
- d) 250 m

Polecenie do zadań 11-14.

Liczbę ptaków w zoo oznaczono literą p, a liczbę gadów literą g.

Zad. 11. Który z poniższych zapisów określa, ile jest ptaków i gadów w zoo?

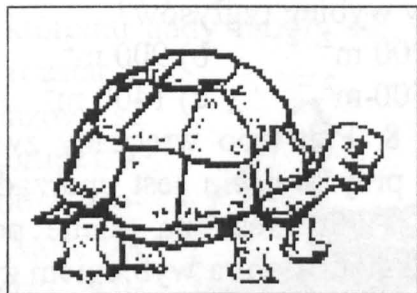
- a) $p + g$ b) $p \times g$
 c) $p - g$ d) $p:g$

Zad. 12. Sowy stanowią 25% ptaków. Ile jest sów?

- a) p b) $\frac{1}{4} \times p$
 c) $p - g$ d) $\frac{1}{4} \times g$

Zad. 13. Orłów jest 50 razy mniej niż wszystkich ptaków i gadów. Ile jest orłów?

- a) $\frac{p + g}{50}$
 b) $\frac{p}{50}$
 c) $\frac{p - g}{50}$
 d) $\frac{p \times g}{50}$

**Szybko, do
gimnazjum**

Zad. 14. Ptaków jest więcej niż gadów. O ile więcej?

- a) $p > g$ b) $p - g$

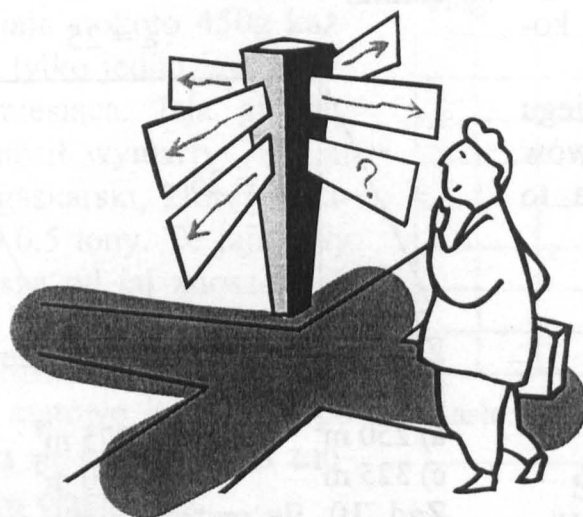
- c) $\frac{p}{g}$
 d) $\frac{p \times g}{g}$

Zad. 15. Poniżej zamieszczono legendę do dat:

I – 1, IV – 4,
 V – 5, X – 10,
 XL – 40, L –
 50, C – 100, D – 500, CD – 400,
 CDXIV – 414, DCCC – 800, M – 1000,
 MM – 2000

W którym roku założono zoo, jeśli na tablicy informacyjnej widnieje zapis MCMXXIX?

- a) 1999 b) 1819

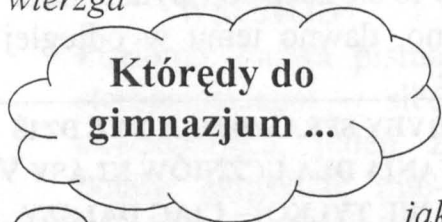
c) 1929

d) 1949

Tekst III. Zebry są blisko spokrewnione z końmi, należą do ssaków trawożernych, pasących się na sawannach Afryki, na południe od Sahary. Ich przegotowana skóra czyni je mało widocznymi dla innych zwierząt. Nawet gdy zostaną dostrzeżone, biegną szybciej niż większość ich prześladowców.

Zebry żyją w grupach rodzinnych, którym przewodzi jeden ogier (samiec), a ponadto w grupach jest kilka klaczy (samice) i ich źrebaki (młode). W razie zagrożenia przez lwa klacze starają się zapewnić bezpieczeństwo młodym, a ogier wierzga

silnymi nogami tylnymi. Pręgi zebry są

jak odcisk ludzkiego silnego palca – nie ma dwu jednakowych wzorów.

Kiedy jest pod dostatkiem trawy i wody, kilka rodzin może się połączyć w duże stado. Po wyczerpaniu zasobów pokarmowych w danym miejscu stado wyrusza w poszukiwaniu nowych pastwisk, często bardzo odległych, przeprawiając się przez szerokie rzeki.

Zad. 16. Jaka jest przyczyna przemieszczania się

stada zebra?

- a) atak lwów
 b) wyczerpanie się pokarmu
 c) długotrwała susza
 d) okres godowy

Zad. 17. Jaką właściwość wykazują paski zebry?

a) Podobnie jak odciski ludzkich palców, wszystkie zebry mają identyczne paski.

b) Podobnie jak odciski ludzkich palców, każda zebra ma niepowtarzalny wzór pasków.

c) Podobnie jak odciski ludzkich palców, paski zebry są dwukolorowe.

d) Podobnie jak odciski ludzkich palców, paski zebry są niewidoczne gołym okiem.

Zad. 18. Umaszczenie zebry zapewnia jej:

- a) ochronę przed drapieżnikami
- b) ochronę przed upałem
- c) ochronę przed myśliwymi
- d) ochronę przed chorobami zakaźnymi.

Zad. 19. Jeżeli na jedną zebkę musi przypadać 400m^2 wybiegu, a wybieg ma 1200m^2 , to o ile należałoby powiększyć wybieg, aby zmieściły się 4 zebry?

- a) o $\frac{1}{3}$
- b) o $\frac{1}{4}$
- c) o $\frac{1}{2}$
- d) o $\frac{3}{4}$

Zad. 20. Chcesz dowiedzieć się, co to jest sawanna. Z jakiego źródła na pewno nie skorzystasz?

- a) z podręcznika do przyrody
- b) z encyklopedii
- c) ze Słownika wyrazów obcych
- d) z podręcznika do matematyki.

Zad. 21. Akwarium dla żółwia powinno mieć następujące wymiary: długość – 5 długości żółwia, szerokość – 3 długości żółwia, wysokość – 3 długości żółwia. Ile litrów wody należy wlać do akwarium, jeżeli należy wypełnić w $\frac{2}{3}$ objętości, a żółw ma 10 cm długości? Zapisz swoje obliczenia.

Zad. 22. W Twoim mieście co roku organizowana jest zbiórka pieniędzy na

"Ze Szkolnej Ławy"

rozbudowę wybiegów i klatek zwierząt mieszkających w zoo. Co sądzisz o tym pomysśle? Odpowiedź uzasadnij w kilku zdaniach.

Zad. 23. Dyrekcja zoo w trosce o bezpieczeństwo zwiedzających wprowadziła pewne zakazy dla turystów. Czego na pewno nie wolno robić turystom? Podaj propozycję hasła – zakazu.

Zad. 24. Wśród pracowników ogrodu zoologicznego nie może zabraknąć personelu medycznego. Jak nazywa się lekarz zwierząt?

Zad. 25. Napisz list do przyjaciela, w którym opowiesz mu o swojej wycieczce do zoo.

JAKI STĄD MORAL?

Ku przestrodze uczniom klasy VI, przygotowującym się do sprawdzianu po szkole podstawowej, dedykujemy poniższy tekst.

DWA ŻÓŁWIE

(bajka Ignacego Krasickiego)

*Nie żałując sił własnych i ciężkiej fatygi
Dwa żółwie pod zakładem poszli na wyścigi.
Nim połowę do mety drogi ubieżeli,
Spektatorowie poszli, sędziowie zasnęli.
Więc rzekła im jaskółka; „Lepiej się pogodzić;
Pierwej niżeli biegać nauczcie się chodzić”.*

TRZY RODZAJE PUSTYŃ

W rozmaitych strefach pustynnych istnieją pustynie trzech odmiennych rodzajów. Każdy z nich ma swoją specyficzną formę.

Najpotężniejszym czynnikiem kształtującym krajobraz pustyni jest wiatr.

PUSTYNIA PIASZCZYSTA

Morze piasków jest najpopularniejszym typem pustyni. Erozja wiatrowa kruszy

odsłonięte skały na piasek, z którego usypuje później wolno przemieszczające się fale-wydmy

PUSTYNIA KAMIENNA

Pustynia kamienna jest terenem pokrytym oszlifowanymi przez wiatr kamieniami. Mogą one jednak tworzyć jedynie warstwę wierzchnią, poniżej której znajduje się niekiedy drobniejszy pył.

PUSTYNIA SKALISTA

Suche warunki pustynne sprawiają, że rośnie tam niewiele roślin, nie może się też tworzyć gleba. Skaliste podłoże zostaje odsłonięte i ulega erozji.

KONTYNENTY...

Australia to NAJMNIEJSZY kontynent świata - przeszło pięć razy mniejsza od największego - Azji.

WAustralii jest OSIEM RAZY WIĘCEJ OWIEC niż ludzi. Niektóre stada bydła są tak liczne, że farmerzy używają helikopterów, aby je spędzić.

Przybysze z Anglii nazwali tę skałę Ayers, Aborygeni zwą ją Uluru. Jest to ich MIEJSCE ŚWIĘTE. Samotna na bezkresnej równinie, w promieniach wschodzącego słońca zda się płonąć czerwoną i pomarańczową barwą. Ściany jaskiń wewnątrz skały pokryte są malowidłami i wyłobieniami, nieraz bardzo starymi.

Najwyższą górą w Australii jest GÓRA KOŚCIUSZKI. Odkrył ją i jako pierwszy wszedł na szczyt Polak, Paweł Edmund Strzelecki.

„POLACY NIE GĘSI...”

Do chłopców

Chłopcy, macie swoje męskie zabawy, czasem - porachunki (tak jak i dziewczyny mają swoje babskie sprawy!). To jest

"Ze Szkolnej Ławy"

Wasz świat i macie do niego prawo.

Ale muszę Wam trochę złośliwie powiedzieć, że jesteście w tych Waszych rozmowach bardzo ... zniewieściali.

- Jacy ???! - wykrzykniecie oburzeni.

- A tak, zniewieściali! „Poszłem wczoraj do kina” - chwali się np. Piotrek, „A ja przyszedłem po Marcina i wzięłem go ze sobą na mecz” - opowiada Jurek.

Poszłem, przyszedłem, doszłem, wszedłem, zaszłem - mówi dziś co trzeci chłopak w Polsce. I wszyscy oni nawet nie przypuszczają, że gramatycznie babieją! Ponieważ dziewczyny mówią: poszłam, przyszłam, doszłam, wszedłam, chłopcy na ten wzór tworzą niepoprawne formy: poszłem, przyszedłem, szłem...

Więc zwracam się do Was: Panowie, mówiąc o sobie, pamiętajcie, że męskie postacie tych czasowników to: poszedłem, doszedłem, wszedłem oraz wzięłem, zaczęłem, zapiałem (w ostatnich trzech wyrazach **ą** przed **ł** wymawia się jak **o**).

Miłej lektury

Opracował Zespół Redakcyjny Samorządu Uczniowskiego: Kasia Banaszczuk, Sylwia Kisiel, Agata Derewiaka, Paulina Tymoszuć, Gosia Miszczuk, Urszula Banaszczuk – nauczyciel języka polskiego w Gimnazjum, opiekun SU – Artur Becher